

Iz Vršca stiže glas...

od **Danas**

54 DANIBERBEGROŽĐA

Čedomir Živković,
predsednik
Opštine Vršac

**Uz
Guču
i Egzit**

Stevica Nazarčić,
predsednik
Skupštine opštine
Vršac

**Da je
Vršac
čudan,
čudan je!**

**Reporteri
Danasa
na
vršačkom
Putu vina**

**Sterijin i naš
Vinko Lozić**

Da je Vršac čudan, čudan je!

Da je Vršac čudan, čudan je! Ne liči na druge vojvođanske gradove, prepun je skrivenih značenja i poruka. Nije ceo raširen po ravnici, ulice su mu krive, trgovci nepravilnog oblika, ima najviše mostova u Srbiji, ima čak i statu u sveca zaštitnika od poplava, ali nema reku. Ima svoje planine i na vrhu kulu, koja u poslednje vreme pokazuje ambiciju da postane zamak baš kao i pre šest vekova kada je na brdu sa koga je pucao pogled sve do Dunava i po celoj ravnici, Đurađ Smederevac podigao utvrdu da bi nadzirao puteve koji vode od njegovog prestonog grada dalje na sever.

Vršac ima svoje čuvene ruže vetrova. Mesta gde se spajaju vazdušne struje jugoistočne Evrope i gde se mogu osetiti svi mirisi koji struje od Mediterana do ruskih stepa. Treba samo da odaberete doba godine i te struje osetite začinjene lokalnim aromama. U junu lipom i bagremom, u pozno leto mirisom zrelog voća, a u ranu jesen, koja je u Vršcu možda najlepša, mirisom grožđa i kljuka i suvog lišća kestena koje vam šuška pod nogama i koje u kamarama spaljuju na paorskoj strani. Da, Vršac ima svoju paorsku i svoju švapsku stranu jer je Vršac grad koji je, u današnjem obliku, nastao spajanjem srpske i nemačke opštine negde krajem XVIII veka. I dan-danas vidljivi su tragovi naših Nemaca, naših Švaba, kojih više nema, koje je dvadeseti vek razvejavao po onom i ovom svetu. Oni su ostavili svoju crkvu, koju Vrščani zovu katedrala, najveću katoličku crkvu u Srbiji, drugu po veličini u nekadašnjoj Jugoslaviji, nemog svedoka da su i racionalni Nemci patili od istih boljki kao i Srbi. Digli su crkvu koja je po svaku cenu morala biti veća od „racke“.

Vršac nikada nije bio ni srpska Atina, još manje Sparta, ali su ipak dva Vrščanina gotovo presudno oblikovala književni i likovni izraz u vremenu u kom su stvarali. Zato je Vršac danas Sterijin grad, naravno i Pajin, ali nekako više ovog prvog jer je svoje sugrađane, sve njihove vrline i mane, a bilo je podosta i jednih i drugih, uneo u svoje komedije i omedio srpski mentalitet. Nema bolje slike jednog naroda od one oslikane u „Rodoljupcima“, a svi su njegovi rodoljupci uzeti sa vršackih ulica.

U Vršcu sve vrvi od svetaca. Sveti Nepomuk ga štiti od poplava. Sveta Sesilija štiti kulu. Svaka veća konfesija ima svoju crkvu, a njen toranj štrči iznad gradskih krovova, čak i luteranci, čiju je gradnju pomogla fondacija Gustava Adolfa, švedskog kralja, i koja je blagi dah severa na pitomom jugu. A povrh svega ima Svetog velikomučenika Teodora Vršackog, svog patrona i prvog velikog borca za slobodu od tuđinske vlasti.

Ali jednako, i pre i na kraju svega, Vršac je grad vinograda i vina. Kakvu god priču povelu o Vršcu ona se nekako uvek svede na slavu vinu, vinogradima i grožđu. Zahvaljujući njemu u Vršcu se, kao retko gde, može doživeti specifična lakoća postojanja, čudan mentalitet koji je spoj mediteranske opuštenosti, slovenske duše, sa dva-tri zrnca Orijenta. „Grožđebal“ je vršacki izum (nemojte nasedati na neproverene glasine koje tvrde suprotno) i idealno mesto da osetite mediteransku karnevalsku atmosferu, osećajnost primerenu slovenskim narodima i istočnjački, simpatični haos.

Zato dodite u septembru u Vršac, tada će vam, naime, postati jasno zašto su Vrščani neuspešan pokušaj Boga da od Smederevaca napravi Lale.

Stevica Nazarčić

predsednik Skupštine opštine Vršac

Vršac je Sterijin grad. Nema bolje slike jednog naroda od one oslikane u „Rodoljupcima“, a svi su njegovi rodoljupci uzeti sa vršackih ulica

Čedomir Živković

predsednik Opštine Vršac

Prošle godine je Dane berbe grožđa za četiri dana posetilo oko 150.000 ljudi

„Dani berbe grožđa“, odnosno Grožđebal, kako mi, Vrščani, zovemo ovu manifestaciju nešto je po čemu je Vršac poznat širom Srbije. Prva asocijacija na Vršac za većinu su upravo vinogradi i vino. Tradicija koju imamo u ovoj oblasti, ide nam u prilog, a na nama je da ovaj segment, koji je uvek bio jedna od nosećih grana vršacke privrede, još više razvijemo. Prošle godine je ovu manifestaciju za četiri dana posetilo oko 150.000 ljudi, od čega 15.000 samo iz Rumunije. Imamo najavu da bi ove godine broj posetilaca iz Rumunije biti gotovo udvostručen.

Na osnovu istraživanja koje je 2010. godine sprovelo Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja dobili smo i lepu potvrdu za uspešnost manifestacije, koja je, na osnovu više parametara pozicionirana vrlo visoko među manifestacijama u Srbiji. Posle Guče, Egzita i Kosidbe na Rajcu, „Vršacka berba“ i „Međunarodni poljoprivredni sajam“ u Novom sadu, dele 4. i 5. mesto.

Vršac svi vide kao jedan od najdinamičnijih gradova u Srbiji, ne bez razloga. Tome će još više doprineti Tehnološki park, koji je infrastrukturno potpuno opremljen zahvaljujući pre svega sredstvima Evropske unije, a u kome će krajem ove godine biti vidljivi prvi proizvodni pogoni.

Ove i predhodne godine započeli smo veliki broj projekata sa našim partnerima iz Republike, Evropske unije i Pokrajine. Najznačajniji među njima svakako su obilaznica oko Vršca, čija se prva faza izgradnje privodi kraju, a koja će predstavljati deo Koridora XI (autoput Beograd-Vršac-Temišvar), zatim rekonstrukcija zgrade Konkordija u kojoj će biti osnovan Regionalni centar kulturne baštine Banata. Prošle godine započeli smo radove na rekonstrukciji simbola našeg grada, Kule na vrhu brega, čime je sačuvana od devastacije i dobiće potpuno novu namenu. Počeli smo sa radovima na rekonstruisanju sportsko rekreativnih objekata - gradskog stadiona, jezera i parka, ali i Sterjine kuće jer želimo da Vršac bude prepoznatljiva tačka na turističkoj mapi Srbije i da ga pretvorimo u grad muzeja, zabave i sporta.

Stoje i zapisi da se svake godine, tu negde oko Sekovanija, slavila berba i bogat rod.

Polovinom septembra, kad se u Vršcu zalaufa berba grožđa, zaborave se sve druge stvari ma koliko bitne bile, pa makar se zvale i izbori. Svi isključivo razmišljaju o „Grožđebalu“, trodnevnoj svetkovini, najstarijoj manifestaciji ove vrste u zemlji. U tim danima često se citira Crnjanski – još jednu pijanu čašu za Banat! Citira se nobelovac Ivo Andrić – izvinite gospodine, da li ste upoznali čoveka koji se nikada nije sreo sa vinom i koji vinu ništa ne duguje?

GROŽĐEBAL

Tradicionalno i moderno: Krst na trgu i SC Milenijum

GRAD VINA

Koliko je vinogradarstvo značajno za Vršac, svedoče i činjenice da je vinova loza u amblemu grada usvojenog davne 1804. godine, da niz detalja na fasadama starih vršackih kuća ima motiv grožđa i da je veliki slikar Paja Jovanović u svom „Triptihu“ centralno mesto dao berbi.

Vinova loza pod Vršackim gorjem gaji se od pamtljiveka. Stariji Vrščani, koji se sećaju daleko, tvrde da je Bog ovaj kraj stvarao jednom rukom, a da je drugom jeo grožđe, pa mu je ispalilo par zrna. Zemlja primila, a vinova loza dobro rodila. Ova tvrdnja još može da se razmatra, ali ono što je sigurno jeste da vinogradarstvo vršackog kraja, prema verodostojnim istorijskim izvorima, datira još iz vremena Dačana i rimske vladavine. Prvi pisani podatak potiče iz 15. veka, kada je vršacko vino, 1494.godine, prodato dvoru kralja Ladislava II. U zapisima turskog putopisca Evlije Čelebije piše da su padine vršackog brega zasade vinevinom lozom koja daje slatko i ukusno grožđe a na topografskim kartama, iz 18. i 19. veka, vinogradi su ucrtani do same Kule.

Vladimir Bajić
član opštinskog veća (turizam, ekologija)

Karneval

Tradicionalno, a ovo je 54. put u ovoj formi koju danas poznajemo, a tradicija je mnogo duža, treće nedelje u septembru održava se Groždebala i zadovoljstvo mi je da vas pozovem u Vršac.

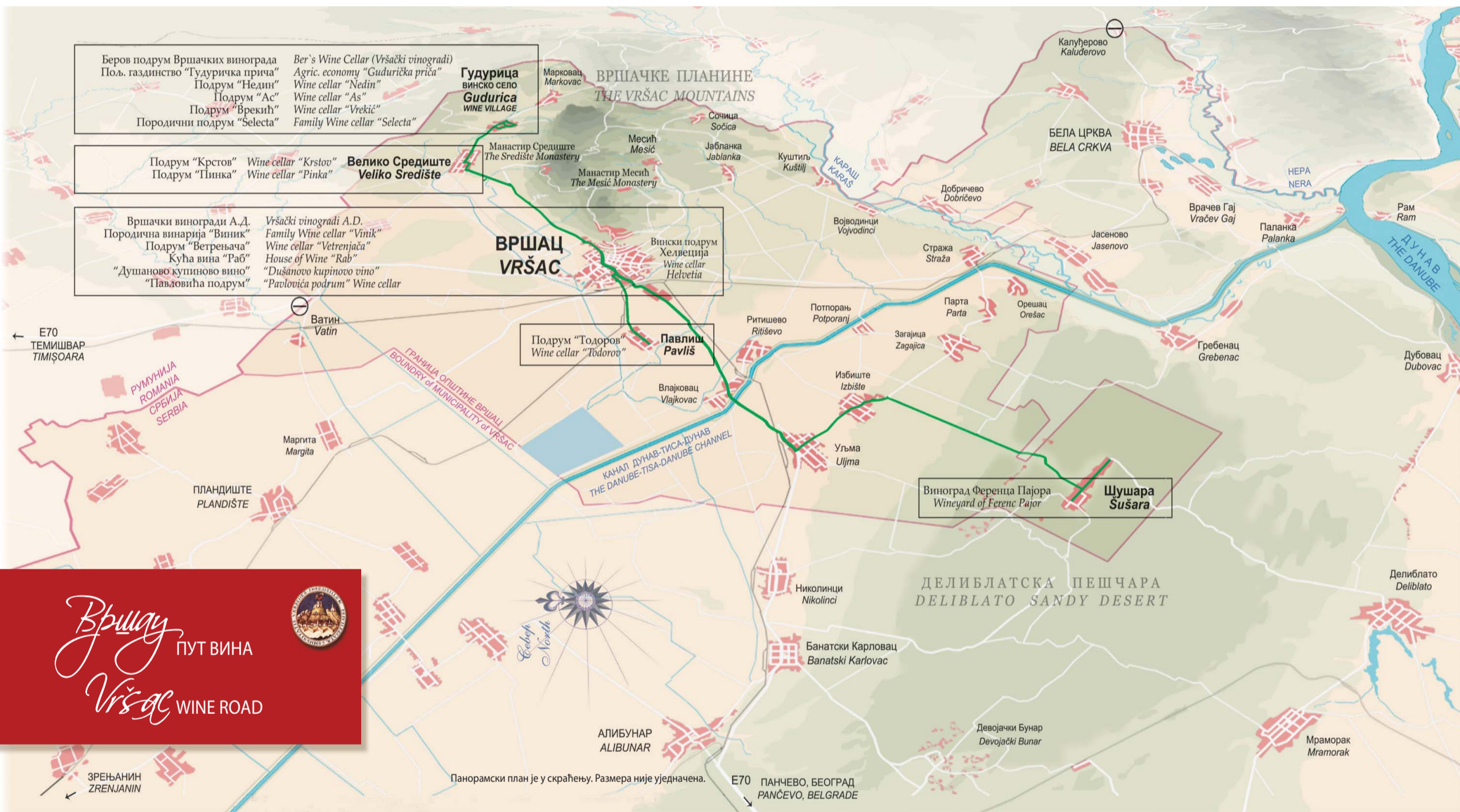
Sam groždebala održava se od petka do nedelje a jedna takva manifestacija podrumeva i puno kulturnih umetničkih dešavanja. Predviđeni su koncerti na dve bine u samom gradu. Zvezda prve večeri, svakako je Željko Joksimović, u subotu će koncert imati THE FRAJLE, ali daćemo priliku Vršacima bendovima da pokažu svoj talenat. Osim koncerata predviđeno je još niz pratećih manifestacija kao što su: izbor mis berbe 2011, dečji maskenbal na kom je prošle godine učestvovalo više od 500 devojčica i dečaka predškolskog uzrasta i svi su oni bili nagrađeni prigodnim poklonima. Predviđene su izložbe skulptura, fotografija, književne večeri...

U nedelju u 12 časova tradicionalno kreće karnevalska povorka koja je ove godine izuzetno velika i trajeće do duboko u noć. Osim naših suseda i prijatelja iz Rumunije i Mađarske doći će nam i prijatelji iz svih zemalja iz regiona - Slovenija (Ptuj), Hrvatska (Rijeka), Republika Srpska (Banjaluka), Crna Gora (Tivat), Makedonija (Strumica). Učesnici karnevala biće i iz Leskovca Vrnjačke Banje, Bele Crkve... Ukupno oko 400 učesnika će biti u ovoj karnevalskoj povorci a na čelu će biti Henri Van der Kron, predsednik FEK (evropski karnevalski gradovi) što je za nas velika čast ali potvrda da smo na pravom putu. Tokom karnevala, opet tradicionalno, iz aviona će biti bacano grožđa. Za padobrane je osim grožđa zakačen i vaučer sa kojim će srećni dobitnici moći u turističkoj organizaciji da preuzmu nagrade. Tokom Groždebala održaće se i nekoliko sajмова. Osim tradicionalnog sajma grožđa i vina, biće održan i sajam cveća, i po prvi put Ekološki sajam. On počinje u subotu u 10 časova i traje do 18 i svi posetioći će moći da se provozaju „hibridnim“ vozilima Tojote. Samo bih zamolio da tu test vožnju obavite pre nego što degustiraju vina.

Posetioce Groždebala preporučujem da obidu Put vina. Vršac je poznat po vinogradima, preko 2.200 hektara je vinograda. Naravno, imamo i veliki broj vinskih podruma, ukupno dvadeset. Svima preporučujem da probaju vrhunska vina, da zapravo obavezno prvo probaju belo vino a onda ispeku kobasicu i - nastave... možda crveno. Biti u Vršcu a ne obići Vladičanski dvor to vam skoro kao i da niste bili u Vršcu. Treba naravno videti i Sabornu crkvu, crkvu S svetog Gerharda, Apoteku na stepenicama koja je u sklopu našeg muzeja koji je drugi po veličini u Srbiji sa preko 300.000 eksponata, pa Narodno pozorište Sterija... Ima se zaista šta videti u Vršcu... Oni koji budu došli sigurno neće otići razočarani. Naprotiv, ubeđen sam da će i sledeće godine biti naši gosti.

Reporteri Danasa na Putu vina: Podrum Vršackih vinograda I Kinezi su se zadivili kad su videli Podrum

Jedan od tri najveća podruma u Evropi: Živko Miholjčić

Vino je kao automobil. Kad vidite auto koji je krš, vi mislite da je on upravo to – krš. Međutim, ako taj automobil ima neku priču, onda on postaje poštovač toga, zna zašto će tražiti naše vino iz berbe 2009., kada je bilo dugo toplo leto, sa bogatom koncentracijom šećera u zrnu... - priča nam Živko Miholjčić, generalni direktor „Vršackih vinograda“, kompanije koja se odavno proslavila svojim vinima, posebno jednim od najkarakterističnijih brendova one stare Jugoslavije, već legendarnim „Banatskim rizlingom“.

Miholjčić je u „Vršacke vinograde“ došao kao iskusen menadžer, sa prethodnim iskustvom u „Koka koli“, „Intrebru“ i „Bambiju“, jer je ova firma trenutno opet u državnom vlasništvu, u fazi restrukturiranja, pošto je 2009. raskinuta neuspešna privatizacija.

- Vršacki vinogradi su stara kompanija, ali ne kao vršacki vinogorje koje datira od doba Rimljana. Prvi pisani trag o njemu jeste onaj iz 1494. godine kada je na dvoru kralja Ladislava prodato jedno bure vršackog vina od jednog akova (56 litara) za 10,5 zlatnih forinti. Od tog trenutka je vršacko vino predstavlja reper za cenu i kvalitet vina na berzi ovog dela Evrope. Najznačajnija godina je 1885. godina kada je u ovom vinogorju bilo oko 10.000 hektara vinograda. Danas ima svega negde 1300 i nešto hektara, od čega „Vršacki vinogradi“ obrađuju 90 posto. Ta godina, 1885, značajna je jer je tada proizvedeno čak 56 miliona litara vina. Obzirom na tadašnju proizvodnju, možeće zamisliti armiju devojaka koje su gazile to grožđe. Danas, na žalost, to umesto devojčakih nogu rade prese – smeje se Miholjčić, dok stojimo kraj prese nji-hovog podruma koji je opet posebna priča.

U pitanju je jedan od tri najveća vinski podruma u Evropi. Ne možeće da ga ne primetite kad u Vršac ulazite iz prvac Pančeva. Ima pet spratova – četiri iznad zemlje, i jedan ispod.

- Cela vinarija je zamišljena 1964., sa idejom da se odavde distribuira vino za tadašnjih 20 miliona Jugoslavena. Podrum je tome prilagođen pa je napravljen sa kapacitetom od 20 miliona litara. I to u samo jednoj zgradi koja je, opet, simbolično u obliku slova Ju, odnosno ipsilon. Podrum je kasnije doradivan i sada je sa kapacitetom od

34 miliona litara. U podrumima trenutno ima nepunih 13 miliona litara zalih vina. Podrum je u pet nivoa, spoljni zidovi su sačasti, postoji odvetranje i zbog toga ima konstantnu temperatru, bez dodatnih čilera i veštačkog hlađenja. Tu imamo 580 sudova. Iz muljača kad izlazi grožđe, mašine odvajaju peteljku, sok, zrno, i vino tada ide na najviše nivoe podruma. U toku prelaska iz soka u vino, tekućina se spušta sve niže i niže, da bi na kraju završila u boci – kaže Miholjčić.

Tankovi sa vinom su obloženi staklenim pločicama, a iako su otvori prilično mali, radnici kada se svo vino pretoči u boce, ulaze unutra i operu ga. Na svakom tanku piše koje je vino i koja berba. Čak i Kinezi su se zadivili kad su obilazili ovaj podrum, a kod njih je sve veliko, pričaju zaposleni. U knjizi utisaka, u degustacionoj sali, zapisali su: Želimo vam da proizvedete vina koliko Kina ima stanovnika!“

Dragoljub Petrović

Godine 1885. proizvedeno je čak 56 miliona litara vina. S obzirom na tadašnju proizvodnju, možete zamisliti armiju devojaka koje su gazile to grožđe. Danas, na žalost, to umesto devojčakih nogu rade prese

Banatski rizling jedino stono vino sa geografskim poreklom

- Banatski rizling je najpoznatiji brend vršackih vinograda i pojavio se 1927. godine na ženevskom sajmu kada je odneo značajnu pobjedu. Još jedna stvar je tu bitna - jedino stono vino na našem tržištu koje ima geografsko poreklo i kontrolisan kvalitet je Banatski rizling. Svi naši vinogradi su, inače, pod kontrolisanim kvalitetom i geografskim poreklom. Ljudi iz ministarstva notiraju na svakoj vagi koje je grožđe, sa koje parcele, koliko ima šećera, apsolutno svako zrno se evidentira, da bi smo dobili standarde koji se traže za geografsko poreklo – kaže Živko Miholjčić.

Dva litra po Crnogorcu

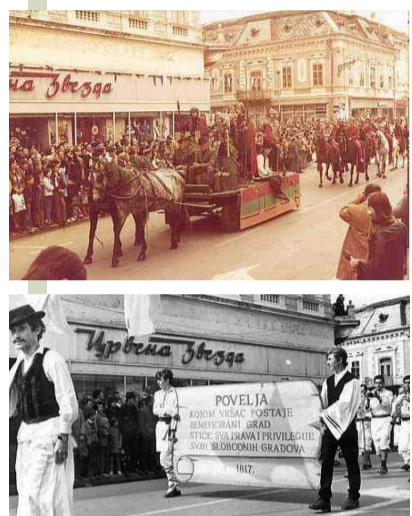
Kao poseban kuriozitet često navodim da iako „Plantaze“ u Crnoj Gori imaju veće površine od nas, jer je država to pomogla posebnim subvencijama, najveći kupac naših vina je upravo Crna Gora, i svaki Crnogorac u proseku popije bar dve litre vina iz Vršca – priča Miholjčić.

PODRUMI

Istorijski podaci govore mnogo, ali ono što nije ni trebalo pisati jer se zna, jeste da loza nije gajena da bi se jelo grožđe. Uzgajana je da bi se pravila vina. Svaka kuća u gradu imala je svoj vinski podrum. Međutim, proizvodnja je nadaleko prevazilazila kućne potrebe uglednih domaćina. Vršacko vino se svojevremeno „prodavalo“ na sat. Tako se, na primer, sat pijačnja vina u Vršcu 1928. godine plaćao 10 dinara. Blagodat za prave vinopijce – ko može više da popije, više i dobije!

VINSKI VITEŠKI RED - SVETI TEODOR VRŠACKI

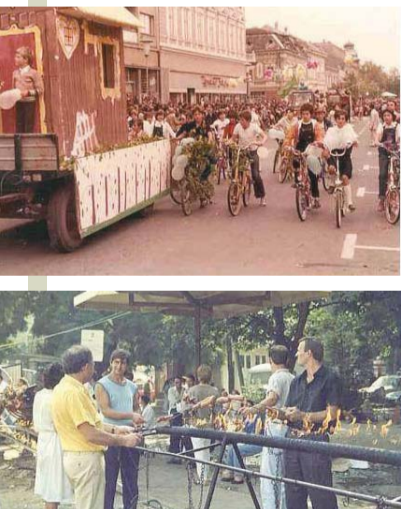
Vinske viteške redove davno su osnovali ljubitelji vina s namerom da ovo piće odvoje od ostalih. Njihova uloga je da razvijaju vinski kulturu. Najduža tradicija i naj-

bolja organizovanost vinskih viteških redova je upravo u zemljama u kojima je vino na vrhu lestvice po stilu i uživanju, pre svega u Francuskoj, mediteranskim zemljama, ali i u drugim zemljama Evrope. Poslednjih godina vitezovi se mogu videti na mnogim manifestacijama, a kod nas već nekoliko godina funkcioniše Banatski vinski red- Sveti Teodor Vršacki.

VINSKE SORTE

Ili u pijanu podsvest doživaju Furmint, prvo vino koje se u Vršcu iscedilo i pilo. Furmint, široko i duboko poštovan i uvažavan, stigao je u Vršac uz pomoć italijanskih vinogradara. Nekada se pod Vršackim gorjem gajilo tri stotine vrsta grožđa i pravilo i cedio 120 vrsta različitih vina. Mnogi su zavide li na Kadarci, Portu, Tokajcu, Laurenci... Za poznavaoce iz ovog kraja, vino se de-

lilo na crno, belo i šiler – roze, na dobro i manje dobro. U šali se govorilo i da su ovo najčitanija vinogorja, jer imaju Šilera i Otele. A pio se i Silvanac, Semijon, Sovinjion, Game, Merlot, bela Dinka, Crvena Dinka, Portogizer, Tamjanika, Krecar...

REKORD

Rekordna berba grožđa zabeležena je 1875. godine kada je proizvedeno milion akova vina. U to vreme, vršacko vinogorje je sa 17.000 jutara (10.000 hektara), bilo je najveće u Ugarskoj, a prema tvrdnji nekih statističara i u Evropi. Celokupno zanatstvo i poljoprivredu bili su usmereni ka vinogradarstvu, pa je zabeleženo da su Vršćani tada za ishranu morali da uvoze žito.

Mirko Dobrosavljević
zamenik predsednika Opštine

Nagrada Vršca, nagrada Nobela

Vršac je, nesumnjivo, centar vinarstva i vinogradarstva u Srbiji, a Grožđebal je idealna prilika da, bar u ova tri dana, pobeegnemo od stvarnosti i prepustimo se karnevaskom raspoloženju. U čast vina i slast kobasice, i uz ostale prateće sadžaje, pokušaćemo da našim gostima pokažemo sve ono vredno što Vršac ima, a to, verujte mi, nije baš tako malo. Istorija Vršca je zaista impresivna. U ovom gradu rođeni su takvi veličani kao što su: Paja Jovanović, Jovan Sterija Popović, Bora Kostić... Ponosni smo našu istoriju, ali i sadašnjost. Ponosni smo na naš muzej, na Našu Književnu opštinu Vršac (KOV) koja je svojevremeno sa pokojnim Petrom Krduom na čelu prepoznala i nagradila nekoliko književnika koji su potom dobijali Nobelovu nagradu za književnost.

Vršac je i grad sporta. Naravno najpoznatiji su muški i ženski košarkaški klubovi. Ali imaju izuzetno zapažene rezultate i naši tekvondisti i upravo u ovom sportu očekujemo i da dobijemo našeg prvog olimpijca. Vrlo su popularni i ekstremni sportovi, kao paraglajding na primer.

Rado pozivamo i primamo goste. Tokom Grožđebala kroz Vršac prođe oko 150.000 ljudi i ako ova manifestacija podrazumeva i degustaciju vina, skoro svaki učesnik bar proba vino, neki i više vrsta, incidentata praktično i nema. Prošle godine ni policija i hitna pomoć nisu nijednom intervenisali. Verujem da će tako biti i ove godine, jer Grožđebal i jeste zamišljen tako da se ljudi na njemu opuste, uživaju, zaborave na sve probleme. U goste će nam o ove godine doći komšije i prijatelji iz Rumunije, prema nekim najavama čak oko 50.000, doći će nam u goste i prijatelji iz Mađarske, naravno i svih zemalja iz regiona i svima mogu da obećam da se neće pokajati, a oni koji prvi put budu došli ubeđen postaće redovni gosti Vršca i ne samo tokom Grožđebala, već i u nekim drugim prilikama. Recimo u januaru kada smo domaćini Evropskog prvenstva jedne vrlo interesantne grupe (Hrvatska i Slovenija). To je sigurno prilika da opet dođete u naš Vršac.

Reporter Danasa na Putu vina: Gudurica

Pijuckanje u džinovskom buretu

Bio je kod mene i pokojni premijer Zoran Đinđić 2002. godine. Probao je vino iz ovog velikog drvenog bureta – pokazuje nam svoj podrum, u vršačkom selu Gudurica, Milutin Tine Stojšić, vlasnik privatne vinarije „Selecta“. Gudurica je poznata kao vinski selo. Vinogradarstvom se bavi celo selo, jer svi imaju manje ili više zasade vinove loze, dok u Gudurici ima pet vinarija.

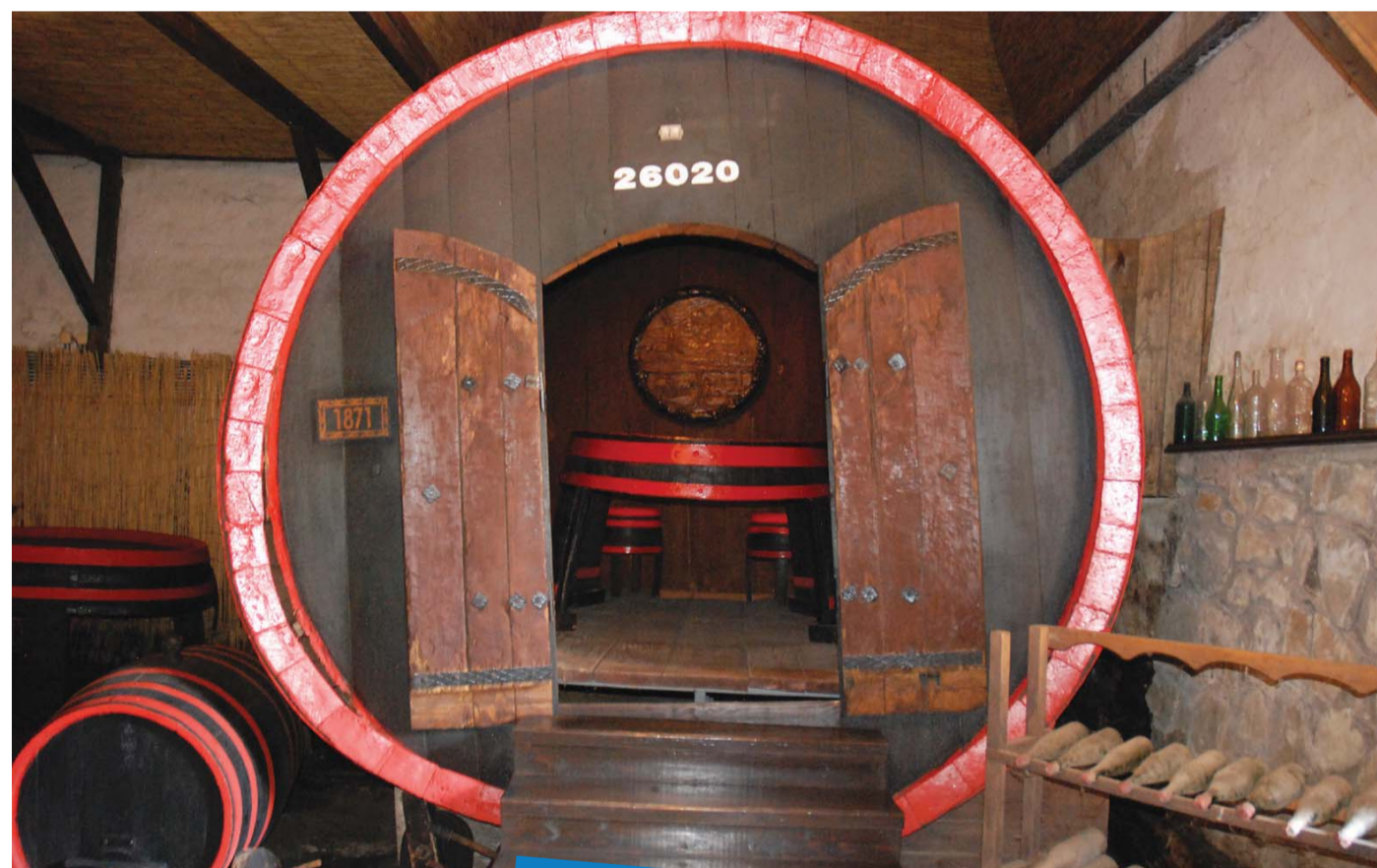
Počeo je 1987., iako se nikad pre toga niko iz njegove familije nije bavio vinarstvom. Otac mu je bio krznar. I Tine je prodavao krzno po celoj bivšoj Jugoslaviji, ali ga je strašno privlačilo da od tih para kupuje zemlju. Krenuo je sa 2,5 hektara, bilo mu je mnogo lepo da ide u vinograd. U četiri ujutru odlazio je u vinograd, uživao. Radovao se kad je kupio prvi traktor, čak ga je ofarbao u zeleno da bi više ličio na čuveni „Džon Dir“. Prvi vinograd mu je rođio 1990. godine. Bilo je to 13 hektarskih prikolica. Sada ima 22 hektara pod lozom. I još zemlje koju sprema za zasade.

- Ko ne uloži velike novce i znanje, taj ne može da opstane na tržištu. Iks berbi sam ja bio u minusu jer je bila suša. Onda jedne godine mraz, to je sve izmrzlo, nije bio nijedan grožd. Vinograd je mnogo lep, ali je jako zahtevan. Ali, lepše je leti sedeti u vinogradu, nego u kaficu, stalno je neki povetarac. Lepo je jutro, lepo je večer – priča Tine, koji živi u Vršcu, ali svaki dan dolazi u Guduricu, gde je kupio veliku banatsku kuću, u kojoj ima jedan stari vinski podrum, i tri nova koje je sam izgradio.

Ništa ovde nije slučajno. Ovo mesto je bilo 100 posto nemačko pre Drugog svetskog rata. Ona vrata tamo su napravili Nemci pre 100 godina. Što znači da su imali kulturu življenja. Ona brava tamo je iz 1903. Nemci su bili ti koji su ovde držali vinograde, proizvodili vino, izvozili vino. I tako sve do 1. oktobra 1944. kada su u Guduricu ušli Rusi iz pravca Rumunije. Od tog dana ti ovde nisi imao privatno vino, i mi smo prva vinarija koja je odavde izvezla vino posle 67 godina – kaže Tine.

Vino, objašnjava, može da pravi samo onaj ko to voli.

- Da bi se ustalo na tržištu mora da prođe 15 godina. Ali ima ovih koji plate veliku propagandu i osvoje tržište za dve godine. Ali,

to nije to. Vino je proizvod koje može da se prodaje u celom svetu. I zato je to dobar posao. Jedna mala Slovenija ima 2000 etiketa. Hektar u Sloveniji košta 100.000 evra, a ovde 4.000 evra. Ali, jednog dana će i ovde ta cena skočiti – ubeđen je Stojšić.

Njegova vinarija proizvodi četiri bela vina, dva crvena, i jedan roze.

- Pedeset posto izvozimo za Rusiju, u Sankt Petersburg. Godišnje oko 80.000 boca. To nas spašava od naplate po restoranima u Srbiji, jer zbog krize u poslednjih godinu i po dana slabo plaćaju. A ovo je zahtevan posao - godinu dana se radilo u vinogradu, pa godinu dana u podrumu, faktički tri godine, finansijski to treba ispratiti – kaže Tine.

U vinogradu „Vršačkih vinograda“ ispod Gudurickog vrha berba ranih sorti je počela pre 15 dana. Beraći su mahom sa juga Srbije, sezoni.

- Ja sam iz Niša, imam petoro dece i devetoro unučadi i sve to treba prehraniti, pa sam došla ove – kaže nam jedna od beraćica.

Vino iznutra: Rashodovano bure (gore) i Vinarija Selecta

Bio je kod mene i pokojni premijer Zoran Đinđić 2002. godine. Probao je vino iz ovog velikog drvenog bureta – pokazuje nam svoj podrum, u vršačkom selu Gudurica, Milutin Tine Stojšić, vlasnik privatne vinarije „Selecta“. Gudurica je poznata kao vinski selo. Vinogradarstvom se bavi celo selo, jer svi imaju manje ili više zasade vinove loze, dok u Gudurici ima pet vinarija.

Počeo je 1987., iako se nikad pre toga niko iz njegove familije nije bavio vinarstvom. Otac mu je bio krznar. I Tine je prodavao krzno po celoj bivšoj Jugoslaviji, ali ga je strašno privlačilo da od tih para kupuje zemlju. Krenuo je sa 2,5 hektara, bilo mu je mnogo lepo da ide u vinograd. U četiri ujutru odlazio je u vinograd, uživao. Radovao se kad je kupio prvi traktor, čak ga je ofarbao u zeleno da bi više ličio na čuveni „Džon Dir“. Prvi vinograd mu je rođio 1990. godine. Bilo je to 13 hektarskih prikolica. Sada ima 22 hektara pod lozom. I još zemlje koju sprema za zasade.

- Ko ne uloži velike novce i znanje, taj ne može da opstane na tržištu. Iks berbi sam ja bio u minusu jer je bila suša. Onda jedne godine mraz, to je sve izmrzlo, nije bio nijedan grožd. Vinograd je mnogo lep, ali je jako zahtevan. Ali, lepše je leti sedeti u vinogradu, nego u kaficu, stalno je neki povetarac. Lepo je jutro, lepo je večer – priča Tine, koji živi u Vršcu, ali svaki dan dolazi u Guduricu, gde je kupio veliku banatsku kuću, u kojoj ima jedan stari vinski podrum, i tri nova koje je sam izgradio.

Ništa ovde nije slučajno. Ovo mesto je bilo 100 posto nemačko pre Drugog svetskog rata. Ona vrata tamo su napravili Nemci pre 100 godina. Što znači da su imali kulturu življenja. Ona brava tamo je iz 1903. Nemci su bili ti koji su ovde držali vinograde, proizvodili vino, izvozili vino. I tako sve do 1. oktobra 1944. kada su u Guduricu ušli Rusi iz pravca Rumunije. Od tog dana ti ovde nisi imao privatno vino, i mi smo prva vinarija koja je odavde izvezla vino posle 67 godina – kaže Tine.

Vino, objašnjava, može da pravi samo onaj ko to voli.

- Da bi se ustalo na tržištu mora da prođe 15 godina. Ali ima ovih koji plate veliku propagandu i osvoje tržište za dve godine. Ali,

Bio je kod mene i pokojni premijer Zoran Đinđić 2002. godine. Probao je vino iz ovog velikog drvenog bureta - pokazuje nam svoj podrum, u vršačkom selu Gudurica, Milutin Tine Stojšić

Berba počinje krajem avgusta, i traje do polovine oktobra.

Agronom Nikola Lekić koji nadgleda berbu, rodio se u Gudurici. Kaže da su od Nemaca Guduričani nasledili podrum i tradiciju bavljenja vinogradima, a bili su po svemu napredno selo - imali su struju pre Beogradana, dve apoteke, banku, groblje na kome su sahranjeni meštani, pripadnici 21 nacije i čije grobove još uvek posećuju potomci nemačke porodice Tec. Naime, prva familija koja je naselila ove krajeve je porodica Johana Teca iz Alzasa. Tec je bio veliki posednik i izgradio je prvi podrum – današnji „Podrum prijateljstva“. Tu je i podrum drugog velikog posednika Alberta Bera.

- Nekada, kada ovde rodi grožđe, cene su padale na svetskom tržištu. Ovdje je bilo 280 sorti grožđa – priča nam Lekić u Podrumu prijateljstva, koji je danas vlasništvo „Vršačkih vinograda“.

U vinskih podrumima, kažu, vreme stane. Zimi je toplo, a leti hladno. U stvari je temperatura ista, samo se menja ona napolju.

U jednom ogromnom starom buretu, u kome prosečan čovek može da stoji uspravno, napravljena je i klupica sa stolom, tako da se vino može piti u pravom insajderskom ambijentu.

To je rashodovano bure, u kome je napravljen jedan separe, u kome možete sedeti i videti kako izgleda vino „iznutra“.

To veliko hrastovo bure je kapaciteta 26.000 litara, i Nikola Lekić je iz njega nekada probao vina, dok je bilo u funkciji.

Polu proizvodnje za Ruse: Milutin Tine Stojšić

Danas bi svi šardone: Nikola Lekić

- Jednu noć je jedan obruč pukao. Ni sa čizmama nije moglo da se ude u podrum koliko se vina izlilo iz njega. Kako više nema starih majstora koje to bure mogu valjano da poprave, mi smo od njega napravili vinski sobu – kaže Nikola.

Pored su na stalaže poredane prašnja-ve vinske flaše, koje liče na one iz filmova. Kada se betonirao pod, pronađene su ove boce sakrivene u pesku. Ne zna se da li su one sakrivene od najezde Rusa u ove krajeve, ili je to bio neki poseban recept. Ove flaše su prava turistička atrakcija.

Kuće u kojima su stari gudurčki podrumi liče na hacijende. Zadržale su onaj stari duh i izgled. Čak su i plafoni oslikani isto, a i mesingane garnišne, kaljeve peći, su one iste, iz prethodnog veka.

- Mi smo imali struju pre Beograda. Postojala je jedan parna mašina u Rumuniji, iza Karpata. Ja pamtim, kad sam bio mali, da su nam utikači u kućama bili napravljeni od drveta – seća se Lekić.

Svaki podrumar se nekada razlikovao, i svaki vinar je proizvodio različito vino. „A mi danas hoćemo svi da proizvodimo šardone“, šali se Lekić.

Dragoljub Petrović

Milorad Đurić
pokrajinski sekretar za kulturu i javno informisanje

Vršac lepa varoš

- Berba grožđa u Vršcu je tradicionalna manifestacija. Vršac je i poznat po tome što se u njemu već dugo uzgaja vinova loza i upravo tradicija te delatnosti je odredila i njegovu istoriju. Sama manifestacija je prilika da u jednom festivalskom ambijentu ljudi obeleže berbu grožđa. Prilika je to i za brojne kulturne manifestacije a i lepa prilika da Vršac pošalje javnosti poruku o sebi i svojim turističkim i privrednim potencijalima.

Vršac ima bogatu kulturnu istoriju i u poslednjim godinama smo dosta razgovarali o kulturnoj strategiji tog grada. S obzirom da nije mali broj znamenitih ličnosti iz kulture koji su rođeni Vrščani kao što je Jovan Sterija Popović, Paja Jovanović... Vasko Popa je dugo živeo u Vršcu, došli smo do toga da bi Vršac mogao biti GRAD MUZEJA. Izuzetno je važno da se ta ideja promovise i na ovogodišnjoj manifestaciji jer u ovom trenutku se upravo u nekoliko projekata i radi na realizaciji te ideje. Radimo na obnovi Vršačke kule kao značajnog istorijskog lokaliteta. Ona će biti rekonstruisana i u njoj će biti mesta i za muzej i za održavanje koncerata i drugih kulturnih događaja. U saradnji sa evropskim fondovima dobijena je podrška za rekonstrukciju velikog muzejskog prostora - to je zgrada „Konkordije“. Dobijeno je milion evra a rekonstrukcija tog izuzetno velikog prostora će se raditi u saradnji sa Rumunijom. Sa crkvenom opštinom je već sklopljen dogovor o ustupanju prostorija za Sterijin muzej, a planira se i muzej Paje Jovanovića. Dobijena je podrška i za rasvetu crkava, dakle i za pravoslavnu i katoličku i rumunsku crkvu što će samo po sebi biti veoma atraktivno. Na manifestaciji će biti promovisan i prvi broj časopisa „Vršac - lepa varoš“.

Ovakve manifestacije su odličan prostor za ujedinjeno delovanje i turizma i kulture i privrede. U svakom slučaju, biće lepo. Kao i uvek, biću tamo sa svojim Vrščanima.

I grad grožđa i grad muzeja

ŠTA PITI U BANATU

Đorđe Krstov, vlasnik podruma i tajne spravljenja dobrog vina, predložio je banatsku autohtonu sortu grožđa, gudurčki „kreator“, koja se zadržala samo u vinogradima oko Gudurice, Velikog i Malog Središta. Inače, reč je o sorti koju su na banatskom tlu ukrstili doseljenici Nemci. Krstov kaže da je rodna i kvalitetna, i da „otvara dušu“.

VINKO LOZIĆ legendarni lik vršačke Berbe

Nevideni vinopija, kobasicojeda, Bahusovo čedo i miljenik izrodio se u bezgraničnoj mašti Jovana Sterije Popovića, oteo kontroli i sišao sa stranica njegovog pisanja pravo na vršačku „Berbu“.

Koji se to Vrščanin može pohvaliti da ima više od sto godina? Možda i ima takvih i neka ih Bog poživi, ali samo se jedan rodio pre 179 godina i još hoda našim ulicama. Niko drugi do čuveni VINKO LOZIĆ, koga je još čuveniji Jovan Sterija Popović na beli svet izveo 1830. godine.

Ne može se zamisliti jedna ozbiljna Berbe bez Vinkove zdravice i njegovog blagoslova. Početak proslave „Berbe“ ozvaničen je svečanom činom kada gradonačelnik Vršca predaje ključeve grada legendarnom Vinku Loziću koji postaje glavni šef Grozna, pa fijkakerom i uz tamburice, polazi na tradicionalno višednevno putovanje vršačkim sokacima da nadgleda kako teče Berba. On je zadužen za dobru zabavu i od davnina prozivan kao glavni „krivac“ za bezbroj popijjenih akova buradi i vina, čašice preko mere.

Vinski biseri

Pijmo- u zemnoj dolini mora da se pije, sve je puno varke, samo pehar nije. (Bajron)

Pri prvoj čaši čovek pije vino, pri drugoj vino pije vino, pri trećoj vino pije čoveka. (Srpska narodna poslovice)

Ne pokušavaj da među pijancima izgledaš trezan. Njima će se činiti da si jedini pijan. (Deni Kej)

Krčmar voli vinopiju, ali ne za zeta. (Jevrejska poslovice)

Pijanstvo nije ništa drugo nego zamena za sreću. (Puškin)

Tri najveća zadovoljstva: vino pre i cigareta posle. (Mađarska poslovice)

Zakleo se u vino da neće više rakiju da pije. (Rumunska poslovice)

ROMANTIKA

Muzejski voz Romantika voziće u subotu 17. septembra sve ljubitelje gožđa i vina u Vršac na tradicionalni Grožđebal. Polazak Romantike iz Beograda je u 7.40, a dolazak u Vršac predviđen je u 10.00 časova. Romantika iz Vršca kreće u 19.00, a dolazak u Beograd predviđen je u 21.50 časova. Cene karata za prvi razred su 536 dinara, za drugi 447, a za treći 372, dok su cene karata za decu i penzionere od 268 do 376 dinara.

Dani BERBE • POSEBNO IZDANJE LISTA DANAS
Urednik: Živa Vekećki, tekstovi: Dragoljub Petrović, fotografije: Stefana Savić, marketing: Vesna Lačarac, grafičko oblikovanje: Zoran Spahić

54 DANIBERBEGROŽĐA

16 - 18. SEPTEMBAR 2011. VRŠAC

	PETAK, 16.09.	SUBOTA, 17.09.	NEDELJA, 18.09.
GLAVNA BINA	<p>20.15 Svečano otvaranje 54. Berbe Grožđa</p> <p>20.55 VATROMET</p> <p>21.00 Koncert - ŽELJKO JOKSIMOVIĆ</p>	<p>10.30 Plesni studio IVANA</p> <p>11.00 Jazz Dance Studio OLJA</p> <p>11.45 Klub ritmičke gimnastike VEŽBAONICA</p> <p>12.00 Dečiji maskenbal</p> <p>NAJŠIRI OSMEH - proglašenje pobednika</p> <p>- TOP INFO SHOP</p> <p>14.00 Dečiji kulturno-umetnički program</p> <p>16.00 Kulturno-umetnički program</p> <p>20.15 Kulturno-umetnički program sa Vitezovima Vina</p> <p>21.00 Koncert - THE FRAJLE</p> <p>23.00 Koncert - UNUTRAŠNJI PORTRET</p>	<p>14.00 Kulturno-umetnički program</p> <p>20.15 Koncert - GROŽĐEBALSKA SIMFONIJA - Simfonijski orkestar SNP Novi Sad i Banjalučka filharmonija</p> <p>20.30 Zatvaranje 54. Berbe Grožđa</p> <p>20.45 Koncert - GROŽĐEBALSKA SIMFONIJA - Simfonijski orkestar SNP Novi Sad i Banjalučka filharmonija</p> <p>22.00 Koncert - SIGILLUM - KIBITZFENSTER - BITE</p>
DOV	<p>18.00 Poetsko - muzički program MAŠTAJMO I SANJAJMO</p> <p>21.00 GROŽĐEBALSKA GITARIJADA</p>	<p>22.00 Koncert - RITAM NEREDA</p>	
HOTEL SRBIJA	<p>21.30 Izbor MISS BERBE 2011</p>		
MUZIČKI PAVILJON	<p>15.00 Izložba slika - klub likovnih umetnika "Paja Jovanović"</p> <p>20.00 Projekcija crtanih filmova</p>	<p>13.00 INKLUZIVNA RADIONICA – IZRADA I UKRAŠAVANJE PREDMETA – Društvo za pomoć MNRO</p> <p>15.00 Izložba slika - klub likovnih umetnika "Paja Jovanović"</p> <p>20.00 Projekcija crtanih filmova</p>	<p>15.00 Izložba slika - klub likovnih umetnika "Paja Jovanović"</p> <p>20.00 Projekcija crtanih filmova</p>
BINA KOD OPŠTINE	<p>18.00 Koncert - Muzička škola "Josif Marinković"</p>	<p>11.00 Dečiji kulturno - umetnički program</p> <p>15.00 Baletski studio IVANA</p> <p>16.00 Jazz Dance Studio OLJA</p> <p>20.30 Presentacija STREET PLESOVA (Hip Hop i Break) - BATTLE 1vs1</p>	<p>18.00 Akrobatska grupa USB - Niš</p>
HOL OPŠTINE	<p>18.00 Izložba grožđa i vina</p>		
GRADSKI MUZEJ	<p>- Izložba umetničkih dela Zorana Petrovića - Ptice Banata</p>		
APOTEKA NA STEPENICA	<p>Stalna postavka</p> <p>• Sećanje na Paju Jovanovića • Od praistorije do srednjeg veka – arheološka postavka • Istorija zdravstvene kulture • Medalje iz zbirka Muzeja</p>		
GRADSKI TRG	<p>Sajam UPOZNAJTE SRBIJU MOJA ZEMLJA MOJA PUTOVANJA</p>		
			<p>12.00 Karnevalska povorka</p> <p>- prvo predstavljanje na raskrsnici kod opštine</p> <p>- drugo predstavljanje na raskrsnici kod "bombonjere"</p> <p>14.00 Grožđe pada sa neba</p>